

Gospodarstvo

Sporost pokretanja biznisa sličnost Izraela i Hrvatske

Vodeći izraelski ekonomist Omer Moav upoznao je hrvatske poduzetnike i ekonomiste s trenutačnim stanjem u izraelskom gospodarstvu

Mladen BOKULIĆ
mladen.bokulic@vjesnik.hr

Unatoč impresivnom industrijskom razvoju, većem izvozu i rastu high-tech industrije, izraelska se ekonomija i dalje susreće s problemima kao što su visoki životni troškovi, ograničavanje odnosno kontroliranje uvoza te velika nejednakost između prihoda i siromaštva, što izravno utječe na ekonomiju. Ka-

ko bi hrvatske poduzetnike i ekonomiste upoznao s trenutačnim stanjem u izraelskome gospodarstvu, na koji se način u Izraelu nose s gospodarskom krizom, te kako bi iznio smjernice i iskustva koja se mogu iskoristiti u hrvatskome gospodarskom oporavku, vodeći je izraelski ekonomist Omer Moav održao predavanje u četvrtak u prostorijama Visoke poslovne škole Libertas. Svjetski priznat ekonomski stručnjak istaknuo je da je jedan od većih izazova za izraelsku ekonomiju balansiranje između velikih izdataka za vojsku i sigurnost, gotovo deset posto godišnjih prihoda, a što umanjuje ulaganja u industriju i druge sektore. To, dakako utječe i na ekonomiju. Nadalje, velik je problem mali broj radne snage. Obitelji iz redova ultraortodoksnih Židova imaju po os-

mero djece, a obitelji izraelskih Arapa po četvero, što dovodi do nemogućnosti njihove kvalitetne edukacije i zapošljavanja. Time je narušena ravnoteža na tržištu rada, ali i otvoren put njihovu zapošljavanju na crnom tržištu.

Moev je istaknuo i problem monopola osnovnih davatelja usluga, kao što su električne kompanije, zračne i morske luke, istaknuvši da su mnogi tajkuni izuzetno dobro politički »potkovani«. Veliki je problem vezan uz kontrolu uvoza koji je doveo do neučinkovite konkurencije, koja podiže cijene, dovodi do viših troškova života, ali i smanjene produktivnosti.

Kako bi izraelska vlada povećala proračun zbog velikih troškova sigurnosti i manjka priljeva u proračun zbog manjka radno sposobnog stanovništva, a

koje zbog toga koristi znatnu državnu novčanu potporu, uveli su velike poreze. To je umanjilo kvalitetu života i dovelo do demonstracija radnog stanovništva koje uglavnom jedino i plaća poreze, a troškovi života im rastu. Premda vlada ističe da je ekono-

mija jaka, prosječan se Izraelac pita zašto ne živi dobro, ističe Moav.

No, za plaćene poreze stanovnici dobivaju izvrsno obrazovanje, što je dovelo do činjenice kako upravo Izrael ima najviši udio zaposlenika u visokotehnološkom sektoru u ukupnoj radnoj snazi u svijetu. Tu je i moderno zdravstvo, suvremeni javni prijevoz i infrastruktura.

Kao dodirne točke s kojima se i Hrvatska susreće istaknuo je sporu birokraciju, korupciju te poteškoće u pokretanja privatnog biznisa. Također je upozorio, a što je slučaj i u Hrvatskoj, na odljev intelektualaca zbog boljih uvjeta u inozemstvu. Naime, u Izraelu je iznimno velik broj ljudi s magisterijima i doktoratima, među kojima se ističu profesori i doktori.

Omer Moav

IVAN SEBELJA